

ישיבת הקיבוץ הדתי - עין צורים

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

סנהדרין פרק ראשון - דף מספר 6

בס"ד, י"ז במרחשוון תש"ס.

בעניין סמיכת זקנים

א. פתיחה

כהשלמה לשיעור הכללי של שמעון הקשר, נעניין בסוגיות שונות בבבלי ובירושלמי וברמב"ם.

ב. מקורות יסוד:

- תוספתא פ"א ה"א.
- בבלי:
- * יג: "תנא סמיכה וסמיכת זקנים... מתייך לשלם" (יד).
- * ה, הסוגיה הדנה במינוי ראש גולה ונשיא.
- ירושלמי:
- * סנהדרין פ"א ה"ב, י"ט ע"א, "תני הסמיכות בשלושה... אלא מדעת בי"ד".
- * חגיגה פ"א ה"ח, ע"ו ע"ג, "מהו למנות זקנים... לא שמעת".
- * בכורים פ"ג ה"ג, ס"ה ע"ד, "ר' אמי שאל... ע"מ דיחזור".

ג. השם והמקור

1. עימדו על השוני בשם בבבלי ובירושלמי. מה מקור כל שם ומה משמעותו?
2. הבבלי דן בסמיכה סביב פרשת סמיכת יהושע. עיינו במדבר כ"ז, טו-כג; שם, י"א, טז-יז, כה-כט; (דברים, ל"א, ז-ח, כג).
3. מהן מכלול תפקידיו של משה אותן הוא מעביר ליהושע? האם פרשיות אלו יכולות להוות מקור לסמיכה לדורות? (רמב"ן על התורה לבמדבר כ"ז, יט).
4. עיינו היטב ברמב"ם הלכות סנהדרין פ"ד ה"א.

ד. טכניקת הסמיכה

1. סמיכה ביד - עיינו בדיון בבבלי יג: עיינו בגרסת הר"י ברצלוני בספר השטרות עמ' 231 (מובא באוצר הגאונים לסנהדרין עמ' קכה סימן רמ).
2. מספר הסומכים - רמב"ם הלכות סנהדרין פ"ד ה"ג.
- * מהו המקור לשיטתו? עיינו בפירוש המשנה לסנהדרין פ"א מ"ג (ר"ן לסנהדרין י"ד ע"א ד"ה ר' יהודה).
- * להרחבה - מה משמעות שיטתו? עיינו בחידושי מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם על אתר.
3. מי סומך? הדיון בירושלמי על התפתחות חלוקת הסמכות בין חכמים והנשיאות.
- * דיון זה נעדר בבבלי. מדוע? האם שוני זה משתקף בשמות של המוסד (לעיל)?
- * האם יש לזה רקע בריאלייה היסטורית? מי ממלא חלק מפונקציה הסמיכה בבבל?
4. היכן סומכים? דיוני הבבלי והירושלמי על הגבלת הסמיכה לארץ ישראל.
5. לימדו היטב את הרמב"ם בהלכות סנהדרין פ"ד (כל הפרק; בהלכה יא נדון בהמשך).

ה. להרחבה

ר"ח אלבק, "סמיכה ומנוי בי"ד", ציון ח', מעמ' 85; שרידי אש ח"ד, עמ' קלח-קנ; הרב צבי שטר, "קונטרס הסמיכה", בתוך: ארץ הצבי, ירושלים, תשנ"ג, סימן ל"ב, עמ' רכה-רל (הקונטרס מסכם מתורת סבי מו"ר הגר"ד סולוביציק זצ"ל).